

Előfizetési árak:
 Egész évre frt 10.—
 Félévre „ 5.—
 Negyedévre „ 2.50
 Egy hóra „ 1.—
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 Vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség

és
 Kiadóhivatal:
 Főplaccz, a városházzal szemben.

Hirdetések a legmértékesebb árszámítás mellett.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Párt-értekezlet.

Debreczen, október 29.

A debreczeni szabadelvűpárt intéző bizottsága tegnap délután tartott népes ülésében jegyzőkönyvileg örökítette meg elhunyt oszlopos tagjának Fráter Imre pártelnöknek és Körösi Sándor volt országgyűlési képviselőnek emlékeztétét. Ugyanekkor egyhangulag, közlekedéssel jelölte a párt elnöki tisztségére Lengyel Imrét, ki már hosszabb idő óta mint helyettes elnök vezeti fáradhatatlan buzgalommal és nagy sikerrel pártunk ügyét; — a helyettes elnökségre pedig Joó István középiskolai felügyelőt, a szabadelvűpártnak e szintén buzgó, előkelő hívét hozta szintén egyhangulag javaslatba. A szabadelvűpárt november 18-án tartja elnökválasztó gyűlését.

A Nagyvárad ünnepe.

Debreczen, október 29.

(K.—cz.) Itthon vagyunk, hazajöttünk, de még mindig érezzük azt a jóleső melegséget, mely bennünket Nagyváradon körülvevett.

Ebből a melegségből lelkünkbe zártunk egy-két sugárvévet életünk bevilágítására és eltettünk belőle azokra a hideg napokra, melyek igen sokszor előfordulnak a hirlapírók életében.

Igen! ott voltunk Nagyváradon. Elmentünk megülni jubileumát öreg kollegánknak: a Nagyváradnak, mely huszonöt év óta szolgálja azon nagyérdékeket, melyek a vidéki hirlapíródalom munkásságára számítanak.

És jól esett látnunk, hogy az egész ország hirlapírói gárdája megjelent ez alkalommal, hogy fényessé tegye azt a jubilaris napot, mely huszonöt év munkásságának záróköve.

Ez az elismerés, mely ott megnyilatkozott a örömmel töltött el bennünket nemcsak azért, mert egy tiszteltreméltó kollegánk jubilált, hanem azért is, mert az ő megérdemelt ünneptetésében a vidéki sajtó megtiszteltetését is láttuk. — Igaz, hogy ez a vidéki hirlapok történetében talán páratlanul álló — megtiszteltetés első sorban a Nagyváradot illette, de jutott abból az összes vidéki hirlapírásnak is, mert szeretetreméltó kollegánk dicsősége a mi dicsőségünk és az ő becsületében megfutott élete biztosítéka, gyámolítója és élesztője a mi sikeres működésünknek is.

Sok és nehéz küzdelmeken ment keresztül a mi kollegánk. Ő sem kerülhette ki a jobbak, a nemesebbek a

fenköltebb gondolkozásuk sorsát: a haladás ezerégu akadályait. Energiája azonban egyenkint szétrombolta az akadályokat és tudásával összekötve a küzdelmekben megedzett akaraterejét, megérte huszonötéves fennállásának dicsőséges napját.

Most már nincs egyéb hátra, mint az, hogy érje meg ötven éves jubileumát is éppen olyan üdén, fiatalos erőben és tisztességben, mint a mostanit.

A megkezdett uton, a lankadatlan erővel megtisztított vágáson könnyebb lesz már haladni, mint a múltban, midőn még járatlan volt az ösvény és a nehézségek ezreivel kellett megküzdeni az eredményért.

Az eszme mag, melynek nem elég a jó talaj, hanem hogy csirába és virágzásba jöjjön napsugárra és termékenyítő harmatra van szüksege.

Ki a Nagyvárad pályafutását figyelemmel kíséri, tapasztalhatja, hogy e lap a legnemesebb eszmék szolgálatában érte meg huszonötéves jubileumát. De a nemes eszmék még sem fejlődének ki, ha növekedésüket, virágzásukat nem segitené a kartársi szeretet melegsége, mely a nagyváradai zszurnaliszták szívét bevilágítja úgy, hogy ők a nagy czélok elérésében vállvetve, kölcsönös igyekezettel buzgólkodnak, egymás munkáját kicsinyes eszközökkel nem akadályozva meg sohasem.

Éppen ezen zszurnalisztikai erény folytán fejlődött ki a Nagyváradon tapasztalható kollegiálitás, mely azután azt eredményezi, hogy habár különböző elveknek állanak is a szolgálatában, egyben mindig egyetértének ott a sajtó munkásai: az egymás megbecsülésében, szép példát adva ez által a provinciális városok hirlapíróinak, kik néha nem annyira a közönség érdekében és nem annyira a nemes eszmék szolgálatában írják tele lapjaikat, hanem egymás élete ellen törve, a nagyközönség gondolkozó részét, vajmi keveset érdeklő áldatlan szóharczban fecsérlik el tehetségüket, idejüket.

Az egymást megbecsülni tudó szeretetnek, a kartársi egyetértésnek köszönhetjük azon kellemes napokat, melyeket Nagyváradon eltöltöttünk és a melyeknek emléke még sokáig megmarad lelkünkben.

A testvéri találkozásnak kétségkívül meglesz az az üdvös eredménye, hogy azon vidéki lapok, melyek eddig talán több gondot fordítottak az egymás lehurrogatására, mint a szellemi élet növelésére, látva az egyetértő munkálkodás gyümölcseit, szintén kedvet kapnak annak az áldott állapotnak megteremtésére, melyre a nagyváradai művelt lelki újságírók példát adtak.

A rege azt mondja, hogy Egyiptomnak kietlen síkján egy szoborállott elhagyatva. Midőn azonban a felkelő nap első sugarai megérintették a szobrot, csodálatos dalok törtek elő belsőjéből, melyeket elmerengve, gyönyörrel hallgatott a puszták vándora.

Ilyen elhagyott szobor volt pár évtizeddel ezelőtt a vidéki hirlapírás, de midőn az egyesek lelkéből kisugárzó buzgalom megérintette e szobrot, ebben zengő érzelmek hulláma keletkezett és megszületett a vidéki hirlapírás, mely azóta oly tekintélyt vívott ki, hogy egyes fővárosi publicisták a Nagyvárad jubileumán nyíltan bevallották, hogy a vidéki sajtó a fővárosi sajtó iskolája, mert ez előbbiből kerültek ki javarészből azok, kik most a fővárosi hirlapok műhelyében fáradoznak . . .

*

Itthon vagyunk, hazajöttünk. Az ott töltött kedves és tanuságos órák emlékei azonban még mindig itt zsongnak lelkünkben. Halálával és édes érzéssel köszönjük meg a nagyváradiak lekötelező vendéglátását, addig is, míg a revánehe-ot két év múlva a Debreczeni Ellenőr huszonötéves jubileumán visszaadhatjuk.

Addig pedig dolgozzunk és egyestül erővel segítsük a hirlapírás ügyét a tökéletesség felé . . .

— Belföldi hírek. (A király elutazása) A király kíséretével tegnap este Bécsbe utazott Februárban az udvar ismét Budapesten lesz. — (A vaskapu megnyitása.) A vashapunál befejezték az első kimélyítési munkálatait. A megnyitás közelebre várható s a hajójárat az új utban attól kezdve megindul. — (Haldokló püspök.) Dulánszky Nándor pécsi püspök haldoklik Már az utolsó kenetet is fölfette. — (Tóth Vilmos főrendiházi tag.) Tóth Vilmost, a közös legfőbb számvevőszék nyugalmazott elnökét a király élethossziglan a főrendiház tagjává nevezte ki. — (Képviselő-jelölés.) Krassó-Szörénymegye facseti kerületében, a melynek mandátuma Harkányi Frigyes bárói rangra emelése és a főrendiházba meghívása folytán megüresedett, a szabadelvűpárt Gränzenstein Béla pénzügyminiszteri államtitkárt lépteti föl jelöltül. — (Zichy Jenő Kaukázusban.) Gróf Zichy Jenő ismét a Kaukázusba készül. Utazásának czélja, hogy különben gazdag gyűjteményét a milleniumi kiállításra tőkélyesítse. — (A zágrábi zászlósértők.) Frank Vladamir 4-ed éves jogászt a vizsgálóbíró rövid kihallgatás után letartóztatta. Az ellene emelt vád a büntető törvénykönyv 95. §-a alapján nyilvános rendezavarásra szól. Frank Vladamir elismeri hogy, a zászlót a diadalkapuról levette. Frank képviselő kisebbik fia, Frank Ilicza a zászló égetésén való részvételért már fogságban van. — (Eszéki diszpolgárok.) Eszék város közgyűlése megválasztotta a miniszterelnököt és a horvát bánt a város diszpolgárává, s egyuttal kimondta, hogy a legerősebben elítéli a zágrábi eseményeket.

Irodalom — Művészet.

— **Ottó főherceg könyve.** Károly Lajos főherceg fiatalabbik fia, **Ottó főherceg** a múlt télen tudvalegleg hosszabb keleti uton volt, kamarása báró Berg és gróf Széchenyi Géza kíséretében. Ez a szép utazás, amely Kairón keresztül a Sinai félszigetre is elvezette az előkelő társaságot, irodalmi kísérletre inspirálta a műbarát főherceget, aki mint festő és rajzoló eddig is feltűnt az udvarhoz tartozó körökben. Azokról a szép napokról, amelyeket a gyönyörű fekvésű félszigeten töltött, sok érdekes dolgott jegyzett fel rendszereben vezetett naplójába, ezen kívül fotográfiai felvételeket és apróbb skizzeteket is csinált a Sinai félszigetnek nevezetesebb pontjairól. Az érdekes naplójegyzetek most könyvalakban jelennek meg **Ottó főherceg** tollából, diszítve sok fényképpel és a főherceg író sajátkezű skizzeivel. A könyvet, amelynek **Három hétig a Sinai félszigeten** a címe, csak nagyon szűk olvasó körnek szánta írója s egyelőre csak két példányt küldött szét belőle: egyet a királynak, egyet Erzsébet királyasszonynak. A többi példányokat az uralkodóház többi tagjai kapják. A királynak küldött példány fehér sagin-bőrbe van kötve, felső tábláján arany korona alatt arany nyomásban „O” betű látható. Ugyan ilyen a királynénak szánt példány is. csak táblájának színe világosbarna. Maga a könyv érdekesen írja le **Ottó főherceg** Kairóban érkezését, azután a Sinai félszigeten töltött napokat s egy kőszáli-zerge vadászatot. A második fejezet a Teazar gőzös leírását foglalja magában, igen élénk színekkel és jó megfigyeléssel, végül pedig szép hangulatképet fest a főherceg az elutazásról: egy afrikai esetről, az attakai hegyeiről és a kis miniatűr gőzös hosszú tengeri utjáról.

* **Gályarabok emléke.** A napokban hagyta el a sajtót a **Debreczeni Protestáns Lapok** ama külön lenyomata, amely az 1895. szeptember 28-án lefolyt emlékoszlop-leleplezés történetét teszi azoknak is hozzáférhetővé, kik annak idején nem olvasták. A füzetben benne van az ünnepély hiteles rajza minden ott tartott beszéd híven, és a 41 hit-

valló lelkész teljes névsora. Ezy példány ára 5 krajczár, mindenki megszerezheti ki érdeklődik az ügy iránt.

S z i n h á z.

Régiségek.

— Debreczeni színészek Zágrábban. —

(Interwiev.)

Debreczen, október 29.

(R.) A **Debreczeni Ellenőr** tegnapi számának e rovatában **Hunyadi László Zágrábban** cím alatt érdekes visszaemlékezéseket hoztunk arról, mikor a hatvanas években **Zágrábban magyar színtársulat** működött. A pécsi színházból ment át Zágrába **Ressler** színiigazgató a helytartóság engedélyével.

Sokan fognak emlékezni, hogy **Ressler** igazgató az ötvenes évek elején **Debreczenben is működött**, és ugyancsak ő volt az, aki a mostani **Kossuth-utcai színházat** az első esztendőben társulatával megnyitotta.

Ressler igazgató hatvanban ment át Zágrába, még pedig az akkori közlekedési eszközök legnépszerűbbikén: kocsin tette meg az utat a társulat Pécestől Zágrába. A társulat akkori tagjai között csak néhányan élnek még, köztük az öreg **Foltényi bácsi**, aki most **Debreczenben** éli le nyugalomban éveit.

A **Debreczeni Ellenőr** színházi **crónique**-je tegnap felkereste **Foltényi bácsit**, ki érdekes visszaemlékezéseket közölt vele abból az időből, mikor sorvadozott minden: ami magyar a durva erőszak szuronyai alatt, **Zágrábban**, hol oly világra szóló botrányokat inszenizáltak a közeli hetekben a horvátok a magyarnyelv, a magyar szellem ellen, ott egy magyar színtársulat 1860-ban negyvenkét napig fentudta magát

tartani tisztességgel és becsülettel, és nyújtottak olyan előadásokat, kezdve a legelső magyar történelmi drámáktól, a legsovínisztább magyar népszínművekig, mint nem tették abban az időben, abban a nehéz, szomorú korban **Debreczenben** sem.

A nagybecsű visszaemlékezéseket a következőkben adjuk, amint **Foltényi bácsi** a társulat opera énekese és egyben drámai hőse elbeszélte tegnap lapunk színházi **crónique**-jének.

Ressler színtársulata Pécsen tartott előadásokat, mikor az igazgatónak az a frapáns ötlete támadt, hogy átmeny egy rövidebb színházi szezonra Zágrába. A terv abban az időben az első pillanatban kivétel nélkül látszott. — Az igazgató azonban nem tett le oly könnyen a vakmerőségig páratlan szándékáról, és folyamodványt nyújtott be az akkori horvát bánhoz. Eltelt egy néhány hét, a társulat azt hitte, mint ahogy legvalószínűbbnek is látszott, a bán még annyira sem érdekesíti őket, hogy tudassa velük az elutasító választ, készülődtek a vándormadarakkal más vidékre, más tájakra, mikor egy napon augusztus végén megjött a Zágrából a válasza, a melyben a bán tudatja **Ressler** igazgatóval, hogy kérését a legszívesebben teljesíti, s örömmel bocsátja rendelkezésükre a báni palota szomszédságában levő színházat.

Leírhatlan az a meglepetés amit ez az előzékeny meghívás mindazok körében keltett, akinek tudomásukra jutott. A társulat sietve pakkolta össze holmiját, kocsikra rakták és megindultak **Jelasics városa** felé, a horvátok hírhedt fészkebe: **Zágrába**.

Foltényi bácsi ezen a helyen elmerengve jegyezte meg:

— Ugy mentünk oda, uram, mint az orosz-lánbarlangba!

Beértek Zágrába. Bizony nem volt ott semmi lelkes fogadtatás. Észre sem vették őket. A társulatot hozzá az a szerencsétlenség is érte, hogy a ruhatárat, s egyéb holmikat szállító szekerek utközben el-

T Á R C Z A.

Nagyvárad — Debreczen.

— A Nagyvárad jubileuma alkalmából. —

Debreczen, október 29.

Abból az alkalomból, hogy a szomszéd város egyik legtekintélyesebb lapja a **Nagyvárad** megülte huszonöt éves fennállásának jubileumát, az ország minden részéből érkeztek vendégek az ünnepélyekre, melyek a lehető leglelkesebb hangulatban folytak le. A **Nagyvárad** jubiléris számában vidékenkint mutatja be pompás jellemzéssel azokat a hírlapíró-kollégákat, kik részvételüket bejelentették. Hosszasan foglalkozik a budapestiekkel, aradiakkal, szegediekkel; a **debreczeni** vendégekről a következőket írja:

Különös szíveséggel üdvözöljük körünkben **debreczeni kollégáinkat**. Megérdemlik ezt a nagyvárad közönség részéről is, mert lapjaikban a nagyvárad ügyeknek mindig különös figyelmet szenteltek. Nagyvárad város és közönsége érdekeiért minden alkalommal sikra szálltak. A két nagy szomszédváros régi versengését derék **debreczeni kollégáink** nemes irányba terelték, mert a nagyvárad intézmények feldicsérelésével ösztönözték saját városukat az előhaladásra.

A **debreczeni sajtó** számottevő állást foglal el a vidéki sajtóban. Ez időszerint négy napi és öt heti lapja van. Ily számmal Magyarország egyik vidéki városa sem dicsekedhetik. Egyik hetilapja **Debreczennek** a **Debreczen Nagyvárad** **Értosító**, mely mint

czime is mutatja, hajdan Biharország, mindkét fővárosának közös érdekeire alapított, az ország legrégebb magyar nyelvű hírlapja, mely még a szabadságharc előtt indult meg. A hírlapok számából látható, hogy a **debreczeni hírlapírók** a kis környékre szorított **Debreczen város** nagyrészt polgári közönségét megtudták nyerni a hírlapok olvasásának, a mi igen szép érdemük, mert ezzel kiszorították az azelőtt e városban nagyon elterjedt ponyvairodalmat. A **debreczeni hírlapok** ezen hivatászerű kötelességének tulajdonítható, hogy azok eltérőleg más nagyobb vidéki politikai lapoktól, hasábjaik jelentékenyebb részét szépirodalmi és szórakoztató vegyes közleményekkel töltik meg.

A **debreczeni sajtót** három kiváló tagja képviseli ünnepélyünkön.

Than Gyula, a **Debreczenben** egyetlen reggel megjelenő politikai napilap, a **Debreczeni Reggeli Ujság** felelős szerkesztője fiatalága dacára már közel egy évtized óta szolgálja szülővárosában a sajtót. Szerény, egyszerű, szigorúan lelkiismeretes és bámulatos tevékeny ember. Mellékesen szerkeszti a **Debreczeni Lapok** társadalmi hetilapot és a **Közérdeket**. Amellett tud időt találni nagyobb irodalmi becses bíró művek teremtésére. Lapjában most is foly egy társadalmi regénye, mely magyaros nyelve és aláló jellemzése által tűnik ki, egy népszínműve pedig repertoír darabja a vidéki nagyobb színpadoknak. Rokonszenves kollégánk a legirigylendőbb férj és apa. Bájos nejét (**Gyalokay Jolán**) **Nagyváradnak** köszöni és ezért is hála fűzi városunkhoz.

Ifj. **Gily Ede**, a **Debreczeni Hírlap**

felelős szerkesztője régi hivatás újságíró a vidéken.

Ugyes tolla a székesfehérvári és aradi közönség élénk emlékébe vésődött. Vezércikkeit pártokon kívül álló lapjában a táj körültekintés és higgadt komolyság jellemzik.

Harmadik **debreczeni vendégünk** **Koncz Áko**, ki csak rövid idő előtt lépett a hírlapíró pályára, átvéve a vidék egyik legtekintélyesebb lapjának a közel negyedszázados **Debreczeni Ellenőr** szerkesztését. Eddig — mint egy-két évtized óta — a tanári pályán működött és szépirodalmi munkáival gazdagította a magyar irodalmat. Komoly, művelt és tevékeny hírlapíró, kinek tollából kerülnek ki nagyobb részt a lap magvas vezércikkei és érdekes tárczái.

Az ő és előbb említett kollégáinak tapintata terelték a **debreczeni sajtó** kissé megzökent nyugalmát ismét a helyes merbe, az ő egyesítő buzgalmanak köszönhető, hogy a testvérvárosban az írók és hírlapírók nemsokára **Otthon-ra** találnak.

A **debreczeni vendégkollégák** derék gárdáját **Bereczky Lajos** a **Debreczeni Reggeli Ujság** és **Krúdy Gyula** a **Debreczeni Ellenőr** segédszerkesztői egészítik ki. **Bereczky** évek óta hű és páratlan krónikása a **debreczeni társadalmi élet** eseményeinek és boldog férje a **debreczeni színtársulat** hírneves primadonnájának **Ruzsinszky Ilonának**. **Krúdy Gyula** csak az utóbbi időkben lépett a **Debreczeni Ellenőr** kötelékébe és érdekes tárczáival és beszélyeivel emeli a lap becsét. Egy novella kötete most van sajtó alatt.

(M.—)

akadtak. Kivonult délután az egész trupp a Magyarország felé néző hegyre, s onnan a hegytetőről sovár vágyakozó szemekkel nézték órák hosszán a poros fehér országutat, amerre a szekereknek kellett volna jönni. Fáradtak, kedvetlenek voltak mindnyájan, nem voltak otthon, nem hallottak egy magyar szót, nem találtak egy emberre akivel szívük, magyar szívük szerint beszélhetek volna.

Esteledett az idő, mikor az első kocsit feltűnt a szemhatáron. Nyomában jött a többi. Bementek a színház elé, hogy majd lepakkolnak. A báni palota előtti térségen ölte az időt akkoriban Zágrábban mindenki esténként. Ott állomásozott egy ezred baka, az elsőtől az utolsóig *szegedi* jó magyar gyerekekből, kiket az akkori katonai taktika szerint külföldre vittek szolgálni. A magyar bakák, hogy-hogy nem tudomást vettek arról, hogy színészek, egy vérű, testű magyar színészek jönnek Zágrába. Ott álltak egy csapatban a színház előtt, mikor a nagy vaspántos ládákkal megtömött dunántúli fuvarosok beértek a piacra.

Ekkor egy olyan szép jelenet következett be, amelyet sohasem feled az el, aki egyszer átéte.

A magyar baka *duk* odafutottak a színészekhez. Ölelték, csókolták egymást, sirtak örömlukban egymás keblén, — a zágrábi horvátok pedig, akik ott sétáltak esténként a báni palota-tér gömbölkécszei alatt, körülállták őket és úgy nézték a magyarok ölelkezését.

A baka gyerekek voltak aztán leghüségesebb látogatói a színháznak, és a zágrábi irgalmas barátok, kiknek nagyrésze magyar ember volt abban az időben. A magyar színészek szorosabb barátságot Zágrábban egyedül ezekkel és a bakákkal kötöttek. — Meglátogatták a barátokat klastromukban, ahol jó borocsa mellett hosszan el-elbuslakodtak a szomorú időkön.

A barátok nem sajnálták a színészeket a pincze kincseit és a délutáni órákban nem egyszer lopózott rózsaszínű hangulat a sötét komor folyosók gótives mélységébe, s ha énekelték Zágrábban azt a nótát, amelyiknek még nem is olyan régen az volt a refrainje, hogy: *Gyere haza Kossuth apánk*, — az irgalmas barátok klastromában énekelték akkor; esténként pedig a gvardiántól kezdve a legfiatalabb novicziusig ott feketélettek a barátok barna szőrcsuhái a nézőtér első soráiban.

— Az öreg *Foltényi* bácsi még ma is kegyelettel őrizi egy ilyen irgalmas barátok arczképét, s megmutatta nekünk is.

Bizony soha sem voltak olyan irgalmasok a zágrábi barátok, mint akkor midőn támogatták a küzködő magyar *Tháliát*. — Nagyön szomorúan épen nem ment. De sok anyagi gondja volt mégis az igazgatónak.

Az első előadás az *Ernáni* volt *Ressler* igazgatóval a czimszerepben. *Elvirát* *Ressler*né, *Don Rué-t* pedig *Foltényi* bácsi kreálták, még pedig olyan óriási sikerrel, amilyennel valaha est a *Byron* darabot adták. Egymásután következtek aztán a kitünőbbnél, kitünőbb magyar történelmi drámák. *Bran-kovics György*-ben nyolcszor csinált el-feledhetetlen sikert *Foltényi* bácsi. Aztán a *Szigligeti* népszínmű kezdve a *Suhancz*-tól le végig mindegyiket színre hozták. A *Vén bakancsos és fia* a *huszár* háromszor hozta lázba a jó Zágrábiakat, negyedszer az utolsó estén adták.

A viszony a színészek és horvátok közt nem volt mondható barátságos. Talán ellenkezőleg. Azok a bajszatlan ripők horvát suhanczok, kik most a királylátogatás alatt sárba hurczolták a mi dicsőséges nemzeti lobogónkat, — nem léteztek még akkor, illetőleg nem vettek róluk tudomást. Csendesesen megvonultak az állólhelyen, a korzaton, ha volt görög-tűz a darabban, akkor tapsoltak, ha nem: akkor hallgattak, mert máskülönbén nagyon keveset értettek a magyar előadásokból. — *Utczai* botrányokról pedig épen nem volt

szó. A színészek egytől-egyig magyar ruhában jártak, és soha sem érték őket inzultusok a mi imponáló nemzeti viseletünkben.

Csak a *szinlap* miatt támadt egy kisebb jellegű afférjuk a vendégszerető *Stoksevics* József bánnal. Az első előadás: az *Ernáni* szinlapja ugyanis csak tisztán magyar nyelven jelent meg. Zágrábban időzött akkoriban e hirhedt illir agitátor *Galy*. Ez a kóbor svihák, aki az agitatori pályát tekintette kerénykereső foglalkozásnak, felszaladt a bánhoz, és a legvéresebb színekkel festette neki a helyzetet, a forrongástmit a magyar szinlap okozott. — A szinlap azontul a bán egyenesintézkedésére *kényelvű* volt: horvát és magyar.

Szebb idők voltak azok, a mostaniaknál, előadás után át vonult az egész társulat a *Szerencséhez* címzett vendéglőbe, ahol csendesesen elmulatgattak, beszélgetve, politikáról suttogva nagy csendesesen.

Téves volt egy budapesti lapnak a zágrábi botrányok alkalmával közölt ama tudósítása, hogy a bán kiutasította akkor a szintársulatot Zágrából. Ez nem történt meg. Elmult a hat hét, a társulat felszedte sátorfáját és tovább indult vándor-utján mindenfelé az országban, hirdelve a magyar ígét, magyar szót olyan korban, mikor főbenjáró bűn volt magyarnak születni, magyarnak élni.

Szinte hihetetlen, de most az egyszer nem aljasságot hallunk a horvát főváros felől, hanem jót is, ami ugyan nem olyan jó, hogy csak századrésnyire is meglehetne bocsátani Zágráb régebbi és korábbi nagy bűneit. *Krúdy Gyula*.

* *Vereshaju*. Tegnap este *Lukácsi Sándor Vereshaju* című népszínműje került színre rendkívül rossz előadásban. Egyhangubb előadást talán nem is láttunk az idén a tegnapiánál, hozzá egyes szereplők tőlük telhetőleg hozzájárultak ahoz, hogy minél élvezetlenebb legyen az elhibázott est. Az a publikum, amelyik tegnap este megtöltötte a színházat, közeledő előjele annak, hogy lesznek estéink a szezon folyamán, mikor kopogni fog az ürességtől a színház, s ha egy napon a szabadjegyes zsurnáliszták is felmondják a szolgálatot és jobbnak találják otthon maradni, ahelyett, hogy bosszantóan gyenge előadásokkal kinozzák tudósítói érzéküket, akkor... Legyen megnyugodva a direktor, ez nem következik be.

Pajor Emilia ügyesen játszott. *Jók* voltak: *Klenoviczné Szerémi Gizella*, *Locsarekné Püspöki Imre* (remek alak), és *Lubrinicz Julia*. Kielégítő volt *Rózsahegy* és annyira *Haday* is. *Bajnóczi* végnélküli ügyetlenségét árulta el tegnap, *Galyassi* olyan szintelen volt, mint eddig soha, *Bogyó Ilonkának* a leghalványabb fogalma sincs *Csinos Julcsá-ról*. *Sándor Emil* élelapi alak volt. — Ifjabb *Német János* pedig azt igyekezett bemutatni, hogy lehetne *Goldstein Számit* *Veréb Jankóvá* reczipálni.

A rendezés nevétségesen primitív volt. A kar a második felvonásban elvesztette a fejét és kiszaladt érte a szinpad közepéig. Nem tudjuk megtalálták-e amit elvesztettek, mert hirtelen visszaosantak a kulisszák mögé, hogy csak tíz perc múlva jöjjenek újra elő nagy szégyenkezve. A tegnapi előadásnak találon megfelelő számú közönsége volt. (R.)

* *Kisvárosi nagyságok*. Ma este kerül bemutatásra *Gabányi Árpád* három felvonásos vígjátéka, a *Kisvárosi nagyságok*. A szereposztás elég mulatságosnak ígérkezik.

Városi és megyei hírek.

* **Képviselőválasztók névjegyzéke.** Debreczen város központi választmánya vasárnap tárgyalta az országgyűlési képviselőválasztók 1896. évi névjegyzéke ellen beadott felszólalásokat. Az ezekre vonatkozólag hozott határozatok tagnaptól, október hó 28-tól számított tíz nap alatt megtekinthetők *Vecsey Imre* tanácsnoknál a hivatalos órák alatt.

* **Mezőgazdasági statisztika.** Debreczen város mezőgazdasági statisztikáját összeállító törvényhatósági bizottság tudvalevőleg egy szűkebb körű bizottságot küldött kebeléből a Debreczenre vonatkozó adatok beszerzési módzatának megállapítására. Ez a bizottság tegnap délután 3 órától ülést tartott *Király Gyula* v. tanácsnok elnöke alatt. A bizottság megállapodott abban, hogy a városunkra vonatkozó adatok fölvétele akként eszközöltessék, hogy a város belterülete házszám szerint osztassék fel 48 számláló kerületre, a kertészek 12-re s az átkos föld 2-re, úgy hogy összesen 62 ügynök teljesítse az adatok beszerzését. Az ügynökök november hó 20 és 30-a között teljesítik az összeírást. A bizottság ezen javaslatot fogja a nagybizottság elé terjeszteni.

* **A királyi tábla tulajdonjoga.** A városi közgyűlés amaz 1890. évi jegyzőkönyvéből, melylyel a város kötelezi magát, hogy a királyi táblának állandó épületet emeltet, és bocsát az állam tulajdonába — mint már rámutattunk e hézagra — kimaradt annak a kikötése, hogy ez az épület csak addig maradhat az állam tulajdonában, míg azt a királyi tábla vagy ennek megfelelő felsőbb bíróság elhelyezésére használja. — A már csaknem egészen kész palota tulajdonjoggal átadása épen most van napirendre kitűzve. — Több bizottsági tag komoly megbeszélés tárgyává tette a multkor mellőzött garancia kikötését. Értesülésünk szerint még a novemberi közgyűlésre kitűzött szavazás előtt a jog és pénzügyi bizottság elé kívánják vitetni ezt a kérdést, melyhez a városnak különben tökéletesen méltányos és nem is precedens nélkül álló törekvése fűződik. A most megyeházul szolgáló *Fehérlő szálloda* telekkönyvében a következő följegyzés olvasható: „2132.h.sz. tjkv. 5005. 1876 december 9. 976 szám. A tulajdonjog vagy on átruházás címén *Hajdumegye közönsége* javára azon korlátozással, hogyha netán e megye székhelye Debreczenből máshová tételnék át, ezen ingatlanság akkori állapotában Debreczen városra *visszaszálljon*, bekebelezeték.” — Azóta is, valahányszor a város az állam vagy bármely más idegen hatóság, testület részére épületet ajándékozott, — tudomásunk szerint egyetlenegyszer sem mulasztotta el az illető intézmény állandó fentartásának biztosítása végett a tulajdonjog sőt a használati jog átengedésekor a megfelelő garanciákat kötni ki a másik szerződő féllel. — A *főreáliskola* államosításakor magára vállalta a város, hogy „iskola épületet emeltet és bocsát a magyar állam használatába.” A szerződés 4-dik pontja erről a következő korlátozásokat és biztosítékokat tartalmazza: „...az iskolai épület Debreczen sz. kir. városnak jövőben is telekkönyvi tulajdonát fogja képezni, azonban az államnak joga lesz azokra nézve telekkönyvileg kitüntetni, hogy ezen telket és épületet a VIII osztályu reáliskola fentartása czéljából jogosítva van használni; — ha pedig ezen főreáliskolát az állam beszüntetné, úgy a telek és rajta lévő összes épületek használati joga a városra minden díj

nélkül vissza száll. Ha pedig az állam a reáliskolák beszüntetése mellett ezen telken és épületen a törvény rendelkezése folytán a reáliskolák helyett más hasonló, azonban felekezeti nélküli középiskolát kívánna felállítani: ezen esetben a telket és épületet az állam továbbra is használhatja. — Hasonló garanciákról a város még olyan esetekben sem felejtkezett meg, amidőn csak telket és építési anyagot adományozott valamely intézmény létesítéséhez. Az országos tanítói árvaház céljaira következő föltétel mellett adott telket és egy millió téglát a város: „Tulajdoni joggal átadja a város tulajdonát képező s a debreczeni 7093 számú telekjegyzőkönyvben A 8393 h. r. sz. alatt felvett 1 hold 775 □ öl területű luczernás földet, oly módon, hogy ezen terület az említett célra tulajdoni joggal telekkönyvileg is bekebeleztesse, mindazon által azon korlátozással, hogy ezen területen állandóan országos tanítói árvaház tartassék fenn és hogy mielőtt ezen céltól a terület elvonatnék, az azonnal az adományozó város tulajdonába a jelen szerződés 3-dik pontja értelmében s illetve feltétele szerint visszazsáll. Ezen korlátozás a tulajdonjog bekebelezésével egyidejűleg a B. lapon kitüntetendő.” A 3. pont szerint a városnak az árvaházi épületek becsáron megvásárlására felosztás esetén elővételi jog biztosítottatik. E felhívott példák világos, hogy a város, valahányszor idegen célokra telket, házat ajándékozott, az illető intézmény fennmaradását mindig igyekezett biztosítani. Természetes, hogy midőn közel félmilliót érő áldozatot szavazott meg a kir. tábláért, — elvállalt köteleseivel szemben még inkább elvárhatja, hogy a másik szerződő fél, az állam is kötelezze magát valamely formában arra, hogy az új intézményt nem ideig-odáig tartja Debreczenben.

* Állami anyakönyvvezetés önállósítása.

A közigazgatási bizottság tegnap ad hoc tartott rendkívüli ülésében — mint már megírtuk — az állami anyakönyvvezetésnek a közigazgatástól való elkülönítése, önállósítása és a városi tisztviselőknek az anyakönyvvezetéstől felmentése iránt határozott. — A bizottság idevonatkozó felirata Perczel Dezső belügyminiszterhez így hangzik:

Ily körülmények között tehát egyoldalról szem előtt tartva Nagyméltóságodnak rendeletében az ügy érdekében lefektetett nézeteit s obajait, de más oldalról fentartva saját elvi álláspontokat s meggyőződésünket, egyhangulag azon határozatunkat jelenthetjük be tiszteletteljesen Nagyméltóságodnak, hogy a debreczeni kerületi m. kir. anyakönyvi hivatalnak az 1894. XXXIII. t. cz. 8 §-a végbekezdése értelmében önállóan szervezése elkerülni nem lehetetlenül szükséges, mert mi a magunk részéről nagy fontosságot tulajdonítunk annak, hogy az anyakönyvvezetés a városi közigazgatástól teljesen elkülöníttesse. A személyzetet illetőleg pedig azon nézetünknek adunk kifejezést, hogy egy az 1893. IV. t. cz. IX. fizetési osztályának első fokozatában előirt illetmények mellett kinevezett állami anyakönyvvezető s egy a X. fizetési osztály első fokozata szerint díjazott anyakönyvvezető helyettes — kik kizárólag csak anyakönyvi teendőkkel foglalkoznának, a magán-első segéd-zemélyzettel (2 irnok) anyakönyvvezetési ügyek akadályalan ellátását teje-íteni képesek lesznek. Tisztelettel kérjük tehát Nagyméltóságodat, hogy a debreczeni anyakönyvi hivatalt az 1894. XXXIII. t. cz. 8 §-a végbekezdése értelmében önállóan szervezni, — az ügyek ellátására, a

meghatározott illetmények mellett egy anyakönyvvezetőt, és egy anyakönyvvezető helyettesét kinevezni, a segéd-zemélyzetet, ugyan csak államilag díjazott 2 irnokot alkalmazni, a jelenlegi anyakönyvvezetőt s két helyettesét ezen állásuktól felmenteni s a továbbiakra bizottságunkat ily értelemben mielőbb kegyesen utasítani méltóztassék.”

* Arverés a Vajda laposára. A legelőnek és kaszállónak használt Vajda laposa nevű nyolcz száz holdas városi birtokra ma újabb árverést tartottak Vértessy István főjegyző elnöke alatt. A nyílt árverésen nem adatott be egy ajánlat sem; ellenben Steinfeld M. zárt ajánlatában ígért évi 5400 frtot. Mig a kikiáltási ár 5005 frt volt. — Ez egyetlen ajánlat felett a tanács rövid idő múlva határozni fog.

NAPI HIREK.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Köziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik példára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 óra d. u. 2—5 óráig tartanak. Az írtató, kiadó-hivatal s az irattár a felekek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11 d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 óra d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a Keresk akadémia palotájában.

Zeneostály a „Bika” kávéházban: hétfőn Magyar testvérek, szerdán Rácz Károly. Az „Angol királynő” szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Famunkatartás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai mülhelyében d. u. 2—4 óráig. Kezdés az előkészítő csoport. Szerdán és pénteken a haladó csoport.

Népkönyvtár az Árok-utcai leányiskolában Nyitva minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 órakor.

Színház mindennap este 7 órakor.

— Egyházkerületi értekezlet Nagyváradon.

Kiss Áron püspök október 30-án elutazik Nagyváradra, hogy az egyházkerületi egyházi értekezleten október 31-én tartandó közgyűlésén jelen lehessen. Ugyanezen gyűlésre városunkból el fog utazni Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, a ki az értekezletnek alelnöke, s ezen kívül valószínűleg Némethy Lajos és Kiss Albert lelkészek is. Az értekezletről püspök nov. 1-én a hozzá c-attalozó Tóth Sámuel theolog. tanár, konventi jegyzővel, Kiss Albert konventi póttaggal s a kolozsvári ev. ref. theologia fakultásnak ugyanekkor tartandó megnyitási ünnepélyére a debreczeni főiskola képviselőivel megbízott dr. Erdős József theolog. dékánnal s dr. Öreg János bölcsészettanárral együtt — Kolozsvárra utazik, ahol az ev. ref. egyetemes konvent fogja rendes évi közgyűlését tartani.

— Uj gazdasági tudósító. A földművelésügyi miniszter közelebb felhívta Debreczen város tanácsát, hogy valakit állandó mezőgazdasági tudósító teendőkre hozzon nála javaslatba. A tanács Rickl Antal földbirtokos a debreczeni gazdasági egyesület buzgó fiatal alelnökét ajánlja.

— A belső nyugalom érdekében. Mitrovics Gyula sárospataki hittanár debreczeni lelkészszé választását 15 egyháztag megfélemberte. Dávidházy János esperes ennek folytán a debreczeni presbiteriumot felhívta, hogy a panaszlevélben felhozott visszaélések szabálytalanságok kiderítése végett tartson vizsgálatot. A presbiterium vasárnapi gyűlésén olvásták fel az esperes levelét. Puky Gyula presbiter, a kir. tábla nagytekiintélyű

elnöke a béke szeretetétől áthatott beszédben indítványozta általános helyeslés között, hogy kérje fel a presbiterium Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester főgondnokot, hogy igyekezék panaszosokat felebbezésük visszavonására bírni. A külső ellenségektől fenyegetett, a szélsőségig vitt korteskedések által belső békéjében, nyugalomában feldult debreczeni nagy református egyházunk érdekében mi fia, akik inkább Szele György győzedelmét óhajtottuk és legjobb meggyőződésünk szerint küzdöttünk Mitrovics Gyula megválasztása ellen, — kívánatosnak tartjuk, hogy a további viszálykodásoknak valahára vége legyen, — és e y új választás felesleges izgalmai által a gyülekezet nyugalma tovább ne zavartassék. Álláspontunk e tekintetben most is az, a mit a választást követő rapon írott első cikkelyünkben kifejtettünk, midőn meghajtottuk lobogónkat a győztes ellenfel előtt. Nyugodjék meg az általunk tisztelt 15 egyháztags társunk is. — Legyen békeközöttünk és közös erővel, egymással kibékülve törekedjünk az egyház javának felvirágoztatásán.

— Uj bélyegek. A várbeli államnyomda, mint értesültünk, már elkészítette az új koronás okmány-bélyegeket, amelyek legközelebb forgalomba is jutnak. Az új bélyegek sokkal tetszetősebbek a régi okmány-bélyegeknél s kissé hasonlítanak az osztrák hasonló fajtájú bélyegekhez. — Az elkészült bélyegtümeget már napok óta hordják az államnyomdából a pénzügyminiszteriumba, de forgalomba csak akkor hozzák, ha majd a régiéket elfogynak.

— Október végén. Holnapután fogja az egész világ megülni a halottak emlékét. Azt az egy napot a halottainak szenteli mindenki, s az volna a legboldogtalanabb, akinek nem volna halottja, ezen a napon. Kigyulnak a temetőekben a gyertyák ezrei. Koszorúk, virágok lepik a sírokat s a bantokon könynyező szemű emberek ülnek. Halk őszi szél suhan végig a tájon, melynek fájdalmas melankóliájában benne van a szenvedés minden költészete . . .

— Üres a börtön. A rendőrségi riporterek zakatolva rohanták be a déli órákban a kerületi kapitányságokat. Könyörögtek, esdekeltek egy csipetnyi hírért, de nem, nem volt egy ütött, kopott vén csavargón kívül senki és semmi . . . A csavargó vén volt, lisztes a feje, azért került a kapitány elé, mert engedély nélkül koldult.

— Nem szégyeli magát! Koldulni! — riva't rá a kapitány!

— Nem én kérem, — mondta a csavargó és a legnagyobb lelki nyugalommal indult a börtönbe, ahol menedéke lesz most neki nyolcz napig a hideg, az eső, a sár ellen . . .

— Jótékony alapítvány. Megírtuk annak idején, hogy Takács Lászlóné nánási urnő tizenkét ezer forint alapítványt tett a debreczeni református főiskolának. Mint bennünket értesítenek, Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter levélileg fejezte ki köszönetét Takács Lászlóné urnőnek.

— Szegény ember lelkesedése. Megható módon fejezte ki kegyeletét elhunyt nagyjaink iránt Sasvári Samu hajdunánási lakos. Szegénysége dacára személyesen ment Fiuméba és ott a saját költségén harmincegy koszorut köttetett elhunyt jeleseink sírjára. A koszorúkkal már meg is érkezett Budapestre és közülök hármat a Kossuth-család sírjára, egyet-egyét Arany János, Deák Ferencz, Klapka György, Voronyeczky Miczisláv, Batthyány Lajos, Jókai Mór és P. Szathmáry Károly sírjaira fog letenni. Kettőt Alsó Dabasra viz Kossuth László és neje sírjára, a szolnoki honvédelemkre helyez egyet

Aradon Debrecz Csokonai sirenlek Hajdu-N fog tenu hatóbb lának

kivüli multjé mint egy cáról e temette ta, hog fog hal a hogy s elbú — este rösök, szony Ebéd u szabóm kéri tó szer lá levél vé magyar tartalm szavakl fog él borult, óra hat a földő óta sz terikus

előtt c lág elő előtt, a rövid é lott; s agságo Homér az ó t bálták tmostar anyján gánoss natot, Midőn fiatal forgató fuvaros anyósá De mé kelepe szekere menyeg meglep nyába vetette — A dötte De h hosszu helyet keresz házra, saság a ker a fiuc tett. — ha taj nem t ország lótas- debre Kevés hová vissza asszon hogy orszáp a vilá polgá

tán a ebéd társak

Aradon a 13 vértanu szobrára tizenháromat Debreczenben a honvédsírt, honvédemléket Csokonai-szobrot és Könyves Tóth Mihály síremlékét fogja megkoszoruzni s egyet Hajdu-Nádudvaron Lukács Gedeon sírjára fog tenni. Bizonyára ritkaság, de annál meghatóbb és dicsérendőbb a hazafias felbuzdulásnak ez a szép jelentősége.

— **Előre tudta mikor hal meg.** Rendkívüli s nem mindennapos eset történt a multihéten városunkban. — Péntekdelután a mint egyik hely lap írja — a Magos utcáról egy Losonczy Pálné nevű asszonyt temettek el. Ez az asszony előre megmondta, hogy ő szerdán délután hat órakor meg fog halni s úgy is történt. Szerdán reggel a hogy fel kelt, elment minden ösmerőséhez s elbúcsuzott tőlük mivel ő, — úgymond — este 6 órakor meg fog halni. Az ösmerősök, hova bekopogtatott bámultak az asszony kijelentésén s azt hitték, hogy örült. Ebből után levelet írt férjének, Losonczy Pál szabómesternek kitől elváltan élt. Levelében kéri férjét, fáradjon el hozzá, ha még egyszer látni akarja, mert ő meghal. Férje a levél vétele után elment nejehez, hogy megmagyaráztassa magának a levél különös tartalmát. Neje sírva fogadta s ismételt szavakkal is elmondta, hogy ő már nem fog élni. Hatóra felé a nő férje nyakába borult, átölelte, megcsókolta s a mint az óra hatot elűtötte, lerogyott s halva maradt a földön. A nő, mint orvosai állították évek óta szívbajban szenvedett s gyakran hiszterikus rohamai is voltak.

— **Egy csecsemő Odesszeája.** Pár napelőtt csillámlott meg csak a fényes nap világ először egyik legeslegifjabb honpolgár előtt, akinek apját Csillámnak hívják. Ez a rövid élet még eddig csupa bujdosásból állott; szegény kis Csillámnak olyan viszonyosságos volt mind a három napja, akár Homér Uisszesének. Anyja bizonyos, hogy az ő türelmét és szívósságát hamar megpróbált az élet bajai. Az édes apját csak tmostanában rántották be katonának. Édes anyjának szomorú, vigasz, és gyámoltalan magánosságban kellett várni azt a kétséges pillanatot, midőn első szülöttének életet ad. — Midőn már nagyon is közeledni érezte a fiatal menyecske a szülés idejét, fegyvertforgató férje figyelmeztetésére feült egy fuvaros szekérre, hogy a guthi erdőn lakó anyósánál fogadhassa a gólya látogatását. De még Sámsonot el sem érték, midőn gólya kelepelése hallatszott s ott az országúton, a szekeren egészséges fiúcskát tett a fiatal menyecske ölébe. A beteg anyát a furcsa meglepetéstől bámuló fuvaros egy közeli tanyaiba vitte be, ahol jószívű asszonyok ágyat vetettek és gondjaik alá vették a beteget. — Az édes anya kisedét másnap elküldötte Sámsonba, hogy megkereszteljék. — De hasztalan tette meg az újszülött a hosszú utat. A pap épen ravatalon feküdt, helyettesse sem volt otthon. Nem volt aki kereszteljen. Elvitték hát a gyermeket Hadháza, ahol be is vették a kereszténynek társaságába s a keresztelésről igazolványt adtak a keresztanyának azzal az utasítással, hogy a fiúcskát ott anyakönyveztessék, ahol született. — Az egyszerű emberek, nem csoda, ha tájékozatlanok voltak és egy darabig nem tudták, melyik községben irassák be az országúton született gyermeket. Egy napi lótas-futás után igazították a keresztanyát a debreczeni anyakönyvvezető hivatalhoz. — Kevésbé mult, hogy innen meg Mártonfalvára, hová a Guthi erdő tartozik, nem küldötték vissza a keresztanyaságot már halála unt asszonyt. Csak mikor konstatáltott, hogy hogy az új honpolgár a debreczen-sámsomi országútnak Debreczenhez tartozó részén jött e a világra, — ígtatták be a debreczeni polgári anyakönyvbe a kis illisszest.

— **Homér a szerkesztőségben.** Másdelután a mikor megélték a szerkesztőség, ebédre kávéházból szalngóztak be a munkatársak s lapunk barátai elénk érdeklődtek

a legfrisebb táviratok után, — egy ur lépett be szerkesztőségünkbe, egy ur ki alacsony harcsa bajszu épen olyan bizonytaiau színű, amilyen néha napján különösen ilyenkor a hónap végén, lelkiállapota. Az ur dolgozó-társa a Debreczeni Ellenőr-nek. Csak a neve ismeretesebb alakjánál. Ötet mindig látni, mindig az utcán látni, amint egy gyorsvonat sebességével (óránként 80 kilométer) szántja végig az utcákat, újdonságokért, olyan újdonságokért, melyeket a többi lapok csak ünnepnapokon látnak. Igen hát ez az ur, mindig szenzációval terhesen szokott megérkezni. Ma is hozott. Hozta *Egy csecsemő odisszeáját*, melyet lapunk más helyén olvashatni. Nem a mély görög mitológiai tanulmányt akarjuk konstatálni most, hanem csak azt, hogy ez a csecsemő mivel azok a csodálatos kalandok megtörténtek, most közszemlére van kiállítva szerkesztőségünkben, ahol a déli órákban, 12-től 1-ig bárki megtalálhatja az első teremben, balra a sarokasztalnál. A csecsemőnek most bajszu, — tekintélyes harcsa bajszu és nevetős kék szemei vannak. Ismeátető jele, hogy állandóan dolgozik, mint egy automata, akinek torkába minden elsején nyolvan forintot szokott a Debreczeni Ellenőr kiadóhivatala bedobni.

— **Az állami anyakönyvvezető hivatalból.** Vecsey Imre tanácsnok anyakönyvvezető előtt ma öt pár jelentkezett házasságkötésre. Délelőtt léptek házasságra Vadász Emil földbirtokos Nemes Irénnel, Török János Vadász Annával; délutánra pedig be vannak jelentve: Ábrahám János Roos Gizellával, Peitl Ferencz Birizó Juliánnával és Ungvári Lajos Hevesi Eszterrel. — Tegnap szokatlanul sok halottat és új szülöttet írt be az anyakönyvvezető hivatal. Egyetlen egy napon tegnap tizenötön halt meg, még pedig négy vörhenyben, egy kanyaróban és egy hagymázban. Ezzel szemben a szülöttek száma 13 volt.

— **Névmagyarosítás.** Kohn Jakab és kiskoru gyermekei. Béla, Hugó, Ferencz, debreczeni lakosok vezették nevüket belügyminiszteri engedéllyel „Kemény“-re változtatták.

— **A büntetlen Nagy Jóska.** Nem Nagy Jóskáról, — színészlől van szó, aki estenkint remekbe szokta alakítani, a népséget és katonaságot, hanem Nagy Jóskáról, a büntetlen előéletű Nagy Józsefről, aki azt vallotta magáról, hogy ő az egyedüli Debreczen város csavargói között, aki meg nem volt büntetve világéletében. Nagy Józsefet őt más társával az éjjel hozták be a nagymester-utcai szénalógerből, ott pihentek csendesen, mikor rájuk törtek a rendőrség emberei, s Nagy Józsefet őt más társával behurczolták a börtönbe. Ma állottak a kapitány előtt. A négy másik csavargó lesütötte szemét és igyekeztek tőlükkelhetőleg elpirulni. Nagy Jóska azonban felvetette fejét, nem pirult, abszolute szeméremetlenül verte a mellet, hogy az ő becsülete olyan tiszta, mint a hó, nincs azon egy folt, tiszta a lelke, a szive: és az ő előélete büntetlen. Megnézték azonban Nagy József nációnaléját a rendőrség fekete könyvében, s illusztriasan derült ki, hogy Nagy József hajdusoboszlói illetőségű és rablásáért és egyéb aljasságokért mindössze tíz esztendőtt ült a börtönben. Nagy József erre zavarbajlott és bocsánatot kért, hogy élni merészkedik.

— **Droguista üzlet.** Volt alkalmunk tekinteni a Kossuth-utczán lévő Franciscs és Jóna téle droguista üzletbe. Bámulatos sokaságát találjuk itt a legkülönbözőbb illatszereknek, melyek egyenesen külföldről érkeztek. A fényes üzletben ezen kívül a legkényesebb igényeket is kielégítő pompás minőségben és kiállításban találhatunk mindenféle droguéria árukat, miért ez u'on is felhívjuk olvasóközönségünk szives figyelmét e páratlanul álló üzletre.

Táviratok.

Antiszentimák győzelme.

Bécs, október 29. (A Debreczeni Ellenőr bécsi tudósítójának távirata. Érkezett délután négy órakor.) Bécs községi tanácsa Lueger dr-t, a hirhedt antiszemita vezért ma a császárváros polgármesterévé választotta.

Mascagni Debreczenben.

Budapest, október 29. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata.) — Pietro Mascagni, a *Parasztbecsület* hirneves szerzője, a fiatal olasz zeneszerző ma kifejezte ama óhaját, hogy abban az esetben, ha november harminczadikán a *Parasztbecsület* századik előadására Budapestre jő, hajlandó volna több magyar várost, köztük különösen Debreczent meghívás esetén meglátogatni.

Megbüntetett diákok.

Budapest, október 29. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata. A rendőrség ma a pesti diákok közül azokat kik a zágrábi zászlósértés miatt Budapestten tüntetéseket rendeztek a horvátok ellen, 10—5 forint pénzbírságra ítélte. A megbüntetett diákok megfelebezték az ítéletet.

Miklós Ödön utóda.

Budapest, október 29. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata.) Miklós Ödön földművelésügyi államtitkár utóda, mint a *Nemzet* szerkesztősége utján értesülünk va őszintüleg Szily Pongrácz lesz.

Külföldi tudósítások.

Budapest, október 29. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata) (Az Agliardi ügy kiújulása.) Bécsből jelentik, hogy Reverteré gróf vatikáni osztrák magyar nagykövét, aki most Bécsben időzik nem tér addig vissza állomására, Rómába, míg Agliardi visszahívásának kérdését meg nem oldják. — (Az új román kormány politikája.) Sturdza miniszterelnök Jassyban népes választói gyűlésen kifejtette politikai programját, — amelynek Magyarországra nézve legfontosabb része az, hogy a miniszterelnök határozottan és a legteljesebb mértékben elutasította magától az irredentista törekvéseket és kijelentette, hogy a román kormány feltétlenül tartózkodni fog attól hogy a magyarországi román mozgalmakba avatkozzék. A nemzetiségi kérdésben, tartózkodnunk kell minden agitatorius befolyástól a szomszédos államok, különösen az osztrák-magyar monarchia belügyeibe.

Törvényszéki csarnok.

* A thuzséri tragédia most van a nyíregyházi törvényszék büntető tanácsa előtt. A törvényszék Kunfalvy István bíró előadása alapján most fog határozni a felett vajjon vád alá helyezi-e a hipnotizáló Neukomot. A határozatot azonban az elnök egyenes parancsára titokban fogják tartani mindaddig, míg az érdekelteknek nem kézbesítették.

* Kinevezés. A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Uray Árpád végzett joghallgatót a debreczeni kir. ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

REGÉNY.

Evelin.

— A Debreczeni Ellenor részére —

— Irta: KONCZÁKOS. —

(Folytatás.)

IX.

Elemér kimerülten ért lakására, de nem tudott az izgatottságtól elaludni. Majd rémes álmai voltak. Megjelent előtte Zabaryné villogó szemekkel, kezébe az ő halálítéletével. Mellette egy bánatos leányt látott elhervadva, sötét lemondással. Odébb egy mohos sir nyílt meg, melyből megboldogult atyjának megörnyedt alakja lépett ki, ki megköszönte fiának, hogy nem hagyta őt meggyalázni sírjában.

Midőn a kinos nyugtalanságban eltöltött éj után felkelt, gondolkozni kezdett. Tisztában volt azzal, hogy női bosszu áldozata, tudta, hogy Evelint nem boldogíthatja, de minél inkább többet gondolkozott, annál inkább erősebb lett benne az elhatározás, hogy nőül veszi Evelint.

Az apa iránt érzett kegyelet győzött és két szív boldogságára készült a szemfedő.

Az özvegy pedig örült, hogy terve a megvalósuláshoz közeledett. Ugy sem szerette soha Evelint, így tehát nem is érzett nagy lelkiismeret furdalást tette felett. De még arra is számított, hogy a gróf elunva majd e hideg viszonyt, mely semmi örömet sem fog neki nyújtani, fájdalmában ezer örömmel fog kegyelért esengeni és epedni fog az után a szerelem után, melyet eldobott magától.

Leánya összetört szívének romjáról is szívesen vállalkozott letépni a saját boldogságának virágát.

Evelin sokkal jobban szerette édes anyját, kinek szívét nem ismerte, hogysem ellent mondott volna annak, hogy a gróf nejevé legyen. És bár kijelentette, hogy nem szereti a gróft, mindazonáltal nem kíván daczolni édes anyja akaratával. Azért tehát szívesen látta Elemért, bár mindketten érezték, hogy frigyükkal áldozatot hoznak: a leány anyjéért, a fiu pedig atyjának emlékéért.

Mint elbeszélésünk elején említettük, ez az erőszakolt házassági terv szomorította el Evelint, kit ott hagytunk el, midőn Zabaryné arra szólított fel, hogy gratuláljak leányának.

Már ki volt tűzve az esküvő napja is, midőn egyszerre csak súlyos beteg lett Zabaryné, mely körülmény miatt az esküvőt bizonytalan időre el kellett halasztani.

X.

A betegség nagyon komoly jellegű volt és az orvosok a legrosszabbtól tartottak. A magas foku láz nem akart szünni és csakhamar a limlő jelentkezett a betegen.

Evelin kétségbe volt esve. Minden percben tudakozódott édes anyja állapotáról, mert az orvosok megtiltották az ápolást, nehogy ő is elkapja a ragályos betegséget. Szerette anyját végtelenül és midőn fájdalmairól hallott, szívesen feláldozta és odaadta volna életét érte, mert semmi örömetest sem látott jövőjében.

Hat hét mulva végre megengedték az orvosok Evelinnek, hogy bemehetett anyjához.

A találkozás megrendítő volt. Az özvegy szépsége eltűnt nyom nélkül. A nemrég még viruló asszony rom volt... A szép szemek fénye kialudt örökre... Zabaryné betegségében elvesztette mindkét szeme világát...

Evelint ajultán vitték be szobájába... Mikor Evelin magához tért, vissza kívánczolt édes anyjához. Odavezették.

A szegény világtalan asszony magához vonta leányát és sokáig tartotta átölelve, majd így szólt:

Leányom! távolíts el mindenkit a szobából, mert fontos beszédem van veled. — Erőmet fogyni érzem s nem tudom megérem-e a reggelt? Ha szeretsz, meg fogsz hallgatni... igen... igen neked tudnod kell, mennyi keserűséget okozott neked anyád, kire most ránehezült az Isten keze.

(Vége. köv.)

Vegyes hírek.

* K's tévedés. Említettük, hogy Párizsban egy tanítónői vizsgán oly feladattal kínnozták meg a jelölteket, amelyről végül kitént, hogy nem lehet megoldani. Egy családapa most a Figaróban kesereg a "tévedés" miatt és közli a példát is. A kedves feladat, amelyet a kisasszonyokra szóltak, így hangzott: "0.80 m. mélységű négyzetleves tartály két csapból nyerhet vizet, a mely csapok közül az egyik percenként 27 literrel több vizet ad, mint a másik. Ha a két csapból egyszerre folyik a víz, a tartály két óra alatt megtelik. Ugyis megtölthető a tartály, hogy a nagyobbik csapból magából 1 1/2 óráig eresztik belé a vizet és aztán a kisebbikből magából 1 1/4 óráig. Mekkora a tartály köbtartalma? Mily terjedelműek oldalai? Mily idő alatt telik meg a tartály, ha csak az egyik vagy csak a másik csapból bocsátanak bele vizet? És ennek a megoldását várták a boldogtalan kisasszonyoktól! Lapuk egy előfizetője erre ezt írja: a párizsi feladatban a kisebbik csap időtartamát leírásai tévedés az 1 1/4 óra 3 1/4 óra helyett. (Lapunk matematikusa pedig az így helyesbített feladatot következőképpen oldotta meg:

1. A nagyobbik csap percenként 45, a kisebbik pedig 18 liter vizet ad. 2. A tartály köbtartalma 7.56 köbméter; belefér 7560 liter. 3. Oldalai 2.52 és 2.7 négyzet méter terjedelműek, a feneke pedig 8.4 négyzet méter. 4. A tartály a nagyobbik csapból magából két óra 48 percz, — magából a kisebbikből pedig épen hét (7) teljes óra alatt telik meg.) Ajánljuk a megfejtést a párizsi kisasszonyok figyelmébe.

Különlélek.

+ A mi a génuszt serkenti. A Journal d'Hygiene egész sorozatát közli a legfurább szereknek, melyeket különféle híres emberek teremtő géniuszok serkentésére használtak. Montaigne, ha zavartalanul akart gondolkozni, elszaladt lakásából és valamely régi omladék toronyba zárkózott. — Rousseau szénába temette fejét. — Buffon a legnagyobb gonddal ültözött fel, csipkegallért ültött, kardját kötötte oldalára mielőtt az íróasztalhoz leült. — Milton már sokkal kevesebb gondot fordított a toalettre; ócska köpenybe bujt és fejére kámzsát húzott. — Chateaubrian, mialatt titkárának diktált, meztláb sétálgatott szobájának jéghideg kőkockáin. — Beutham csak úgy tudott írni, ha egy kis papirdarabkán ült. — Cooper posztózákkal tömte tele a száját ha ekasztázisba akart jönni. — Byron szarvasgombákkal tömte tele zsebeit, mert ezek szagától nyerte az ihletséget. Balzac még fényes nappal is gyertya világ mellett

irt. — Fleubertnek előbb egy pipa rossz oohányt kellett elszívnia, mielőtt munkához fogott.

+ A művészpálya kezdete. Walton, a híres skót festő érdekes kis dolgot mond el arról, hogy a legnagyobb művészeknek is mily aprólékos dolgokkal kell pályájukat megkezdniök.

Egy napon egy távoli rokona állit be műtermébe, valami életnagyságu arczképet czipelve magával.

— Nézze kérem, mondja Waltonnak, ez az én nemrégiben elhunyt fivéremnek az arczképe, mi úgy hasonlítunk egymáshoz akár csak két tolyás csakhogy neki pofaszakála is volt, mig én beretvalkozom. Most hogy a fivérem meghalt, az arczképének semmi hasznát nem veszem. Azt akárnám tehát, hogy fesse be a szakállát akkor aztán a képet az én képemnek lehetne tartaci. Szívesen fizetek érte harmincz shillinget.

Walton befestette a szakállt, a megbízó meg volt elégedve és ki is fizette érte a kialakított díjat.

+ Mozdonyvezető miniszter. Chilkov herczeg, az orosz közlekedésügyi miniszter kitünően be van avatva a vasuti technika titkaiba is. Midőnlegutóbbi hivatalos körutja alkalmával Tomszktól Tseljabinszkbe utazott vissza, a vonatnak egy kisebb, közbeeső állomáson igen sokáig kellett állnia. A miniszter kiszállt, végig sétált a vonat mentén a mozdonyig, sorra nézve a kocsikat, Midőn a mozdonyhoz ért, a mozdonyvezetőben ismerősére akadt.

Maga az Petrov? Jó napot. Csakugyan maga van itt?

— Igen is, kegyelmes uram, én vagyok.

— No, nyujtsa ide a kezét, felszállok ön is és a mozdonyon megyek egy kicsit, szólt a miniszter és a következő pillanatban már ott is termett. A mozdonyon aztán levette kabátját, magára öltötte a gépész zubbonyát és gyakorlott kézzel ragadta meg a szabályozót. Midőn beértek a legközelebbi állomásra, a miniszter ismét visszatért szalonkocsijába és e szókkal fordult a kíséretét képező urakhoz:

— Nos, uraim, jól hajtottam?

A herczeg rendkívül jókedvű volt és örült, hogy a mozdonyvezetés mesterségét még nem felejtette el.

Közgazdaság.

* A kereskedelmi és iparkamara értesítése. Összes iparosainkat érdeklő pályázat. — Iparos köreinket szakkülönbség nélkül értesítjük, hogy a magyar kir. államasutak igazgató-ága az 1895. évi április hó 1-től, 1899. évi márczius hó végéig terjedő időszakban szükséges különféle és minden iparszakba vágó tárgyak szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdetett. — A f. évi december hó 4-én lejáró ezen pályázat iránt érkeklődők a szállítandó tárgyaknak csoport szerinti jegyzékét a kamara irodájában (Hatvan-utca, saját ház) a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetik.

* Gabonakereskedők figyelmébe. Az érdeklő kereskedelmi köröknek ezennel tudomására juttatjuk, hogy a magyar kir. főbánya hivatal Akna-Szlatinán az 1896. évre szükséges:

3500 métermázsa buza	
1100 " 10zs és	
2300 " tengeri szállítása	

iránt ajánlatok útján pályázatot hirdetett.

A folyó év november hó 15-én lejáró ezen pályázat iránt érdeklődők a szállítási feltételeket nevezett főbánya hivatalnál, az eredeti pályázati hirdetményt pedig a kamara irodájában megtekinthetik.

* Eltiltott házalás. Ezennel értesítjük a kereskedelmi köröket, hogy a kereskedelemügyi magyar kir. miniszter ur ő nagyméltósága a Jászberény város által folyó év ápril

hó 19-én m
mely által a
város területé
69482. sz. al
váhagyta.

Debrecze

A

Bud

N a

Gabona-ü

a kereslet ig
irányzat mel
árakon.

Egyébb
lom mellett
olcsóbb.

Tiszavidék
mm. 6.80 frt.
6.85 frt. 200—
frt. 190—81
100—80* mm
200—80 mm

Az irányz
is engedtek,
szilárdult,

Zárórfoly

Buza
" m
Rozs
" m
Tengeri
" m
Zab
" m
Repcze
" m
Délután
kal záródott:

Buza
" m
Rozs
" m
Tengeri
" m
Zab
" m
Repcze
" m
Időjárás

(A debrecz
társas

Magyar aran
vasu
" koro
" regá
Osztrák aran
Egységes áll
Tisza-szegedi

Magyar hitel
Osztrák hitel
Magyaripar-

Magyar jel
Osztrák föld
Nagyar vörö
Osztrák
Olasz
Bazilika sor
Jó-sziv

Debre

Idényberl

Ma k

Kisv

Vigjáték 4

Szabó Lajos fiai

üzégnél

Ágy és asztal-
terítők,

Butorszövetek

flaneltakarók

Pokrócok

Szőnyegek, függönyök.

Caschemir

és

Selyem paplanok

Afrique

és lószőr

madrácok

Nagyválasztékban.

120.—

211.

Az

„**ISTVÁN**“ gőzmalom társulat
örleményének

ÁRJEGYZÉKE

saját raktárában.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Kötelezettség és engedmény nélkül készpénzfizetés mellett.

ZSÁKKAL EGYÜTT.

	100 kiló
A. Asztali dara nagyszemű	13.20
B. Szinte „ aprószemű	12.80
O. Királyliszt	12.80
1. Lángliszt kivonat	12.—
2. 1-ső rendű zsemlyeliszt	11.40
3. Zsemlye liszt	11.—
4. 1-ső rendű kenyér liszt	10.60
5. Közép kenyér liszt	10.20
6. Kenyér liszt	9.60
7. Barna kenyér liszt	7.60
8. Takarmányliszt	5.80
11. Finom korpa zsákkal	4.—
11. „ „ zsák nélkül	3.80
12. Durva korpa zsákkal	3.60
12. „ „ zsáknélkül	3.40
Csirke buza zsák nélkül	3.20
A zsákok súlytartalma tejsúlyt tisztasúly- nak véve.	
A. B. 0—6 számig	85 kiló.
7. és 8. szám	70 „
11. 12.	50 „

Debreczen, 1895. okt. 25.

Hirdetmény.

A debreczeni
ipar és kereskedelmi bank

közhírré teszi, hogy a nála elhelyezett

és ezután elhelyezendő

könyvbetétek után

f. é. november hó 1-től

5%

betéti kamatot fizet.

A magy. osztály sorsjáték nyem-
reményei minden levonás nélkül fizet-
tetnek ki.

Debreczen, 1895. október 26-án tar-
tott üléséből

—
az igazgatóság.

Intézetünknek egy gyakornoki állás azon-
nali betöltéssel és három havi próba idővel
üresedésben van, igénytartók folyamodványait
fentebbi igazgatóságnál beadhatják.
720—18—1.

Csődalatti kiárulás.

A vb. Tannenbaum Dávid
csődtömegéhez tartozó ösz-
szes női divatárak, különö-
sen pedig női felöltők, gal-
lérok és karmantyuk novem-
ber hó 1-jétől kezdődőleg a
nagyvárad-utczai bolthelyi-
ségben (megyeház mellett)
rendkívül olcsó áron
végkiárusítottatnak.

Dr. Hartstein Lajos

721—1—1.

tömeggondnok.

Hajduvármegye és Debreczen
szab. kir. város Főispánjától.

611.

1895.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen szabad királyi város közkör-
házánál megüresedett sebészeti osztályi ki-
segítő orvosi állásra, mely állás évi Három-
száz (300) forint fizetéssel, lakással a
kórházban, fűtés, világítás és teljes ellátással
van összekötve, pályázat hirdetetik.

Megjegyeztetik, hogy ezen orvosi állás
ideiglenes kinevezés útján fog betöltetni s
a kinevezett orvos állása állandósítására
igényt nem tarthat.

Felhívatnak az ezen állásra pályázni
kívánók, hogy kellőleg felszerelt pályázati
kérvényeiket hozzám f. évi november 15 ig
annyival inkább benyujtsák, mivel a később
érkezett kérvények figyelembe vétetni nem
fognak.

Debreczen, 1895. október hó 11-én

Gróf Dégenfeld József.

717.—2—1.

Üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség
szives tudomására hozni, hogy az 1882. év óta fennálló miskolci
műhelyemben készült

férfi-, fiu- és gyermek ruhákból

itt helyben a Piacz-utczán a „Kereskedelmi Akadémiával“ szem-
ben Tóth Gyula ur házában egy a mai kor igényeinek megfelelő

„fiók üzletet“ nyitottam.

Ezuttal bátorkodom a nagyérdemű közönség b. figyelmébe
ajánlani, hogy főtörekvésem oda irányul, miszerint ugy a **ruhák**
minőségére, valamint **az árak mérsékelt voltára**
különös gondot fordítok, hogy a n. é. közönség szives
bizalmát kiérdemeljem.

Maradok kiváló tisztelettel

Grünfeld Adolf

719—3—1.

szabó.